

Dispensationes & iudicia exceptis hic expressis a Pontifice &c. con essa confirmat.

Circa sententias Romae vel Basileae prolatis, providet ut hic.

Omnes qui Congregationibus adhaerent post Concilii dissolutionem ab omnibus censuris, & poenis absoluti, si ad Pontificis obedientiam reversi sunt, aut infra sex menses revertantur.

mittimus, de nostra mera liberalitate relaxamus pariter, & donamus, eosque qui huiusmodi debitis obligati essent ab omnium solutione absolvimus, & etiam liberamus.

§. 9. Dispensationes propterea quascumque (nisi tales forent quas haecenus Sedes Apostolica concedere non consuevit) indulta quoque forum conscientiae respicientia, etiam in casibus Sedi Apostolicae reservatis, necnon novas provisiones pro possessoribus, sine praedictio juris quaeriti ipsa suspensione durante, vel etiam ante, a nobis vel ab eis, qui Basileae sub nomine Concilii remanserunt, aut Legatorum suorum, vel alia quavis auctoritate obtentas, impetratas, concessas, seu concessas, ac omnia inde secuta, a die data concessionis eorumdem eadem auctoritate confirmamus, perinde ac si a nobis impetrata fuissent.

§. 10. Super sententiis autem in Romana Curia, vel in Basilea, sub nomine generalis Concilii ante ipsam suspensionem, vel ea durante, in quibus uterque litigantium ex ordinario titulo nititur se defendi prolatis, quae executioni nondum sunt demandatae, volumus, statuimus, & ordinamus, quod huiusmodi sententiae coram iudice tractentur, & quicquid utraque pars vellet producere pro iure suo, coram eo debeat exhibere, qui quidem iudex summarie, simpliciter, & de plano, sola facti veritate inspecta procedens; negotium ipsum unica valeat terminare sententia, a qua nulli partium appellare liceat, aut provocare, vel restitutionem aliquam obtinere. Per hoc autem nullatenus praedictum intendimus eis, qui possessionem dignitatum, etiam Metropolitan. Cathedralium, & Abbatialium, seu beneficiorum quorumcumque, ordinaria, vel alia auctoritate sub eadem Natione obtinent, durante neutralitate, vel suspensione praedictis vigore processuum in Romana Curia, vel in Basilea, sub nomine generalis Concilii obtentorum, aut alias violenter fuerint spoliati. Sed tam spolia, quam iura eorum denuo coram iudicibus ordinariis cognoscantur, & sine debito terminentur.

§. 11. Insuper omnes, & singulas praedictae nationis, aut alterius in ea, beneficia vel officia obtinentes personas Ecclesiasticas, & saeculares, etiam si Regalis, Archiepiscopalis, Episcopalis, vel alterius dignitatis fuerint, quae post dissolutionem, sive translationem praedicti Concilii per nos factam, Congregationi Basileensi sub nomine generalis Concilii adhaerunt, & obediunt, aut incorporati fuerunt, qui iam ad nostram obedientiam sunt reversi, vel infra sex menses post declarationem pro nobis factam redierint, seu ipsi declarationi adhaerint, ab omnibus, & singulis juramentis, periurii reatu, ac aliis censuris, & poenis (si qui tenerentur, aut incurrisissent) inflicis, & in tales promulgatis, aut propterea infligendis, auctoritate praedicta absolvimus, & liberamus, ac

omnem inhabilitatis, irregularitatis, & infamiae maculam, sive notam, exinde quomodolibet forsitan contractam, abolemus, & in pristinum statum restituimus, & reponimus, perinde ac si talia minime emanassent. Praeterea omnes, & singulas personas nationis praedictae, sive alterius in eadem beneficia, sive officia, sicut praemissum est, obtinentes, quae sub declaratione huiusmodi pro nobis facta, vel facienda continebantur, quae post huiusmodi Concilii translationem, Basilea remanserunt, aut ipsi Congregationi adhaerunt, & fuerunt, officiis in eadem praefuerunt, aut in legatione ab eis missi sunt quocumque, aut eis crederentur, ab omnibus excommunicationis, suspensionis, interdicti, alisque censuris, & poenis in ea, vel per processus nostros, aut aliis inflicis, & promulgatis absolvimus; cum iis qui ibidem, seu a provisis ab ipsis, aut eorum auctoritate Sacros Ordines dicto tempore receperunt, ut in susceptis ordinibus ministrare valeant dispensantes. Volumus insuper quod singuli Metropolitan. Nationis ejusdem, actu jam nobis obediens, vel qui infra sex menses, ut praefertur, nobis, & Apostolicae Sedi debitam obedientiam praebuerint, consimiles bullas seu literas Apostolicas habeant, super quibus patentibus quibuscumque, quatenus opus fuerit, sub eorum sigillis, transumpta concedere valeant, eisque in iudicio, & extra plena fides, sicut originalibus literis per omnia prebeat. Super Ecclesias autem Treverensem, & Coloniensem, de quibus in petitionibus Regis, Archiepiscopi Maguntini, & Marchionis praedictorum specialis est appositus articulus, per alias nostras literas desuper editas specialiter providimus, prout in eis plenius continetur.

§. 12. Ut autem praemissa eo firmissime observentur pro nobis, & successoribus nostris Romanis Pontificibus de Venerabilium fratrum nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium consilio & assensu pollicemur, omnia & singula supradicta inviolabiliter observare, & contra ea vel ipsorum aliquod, in toto vel in parte, nullo umquam tempore quicquam innovare, & quod nobis licere non patimur, eisdem successoribus indicamus. Decernentes ex nunc irritum, & inane, si secus super his, a quoquam, quavis etiam Apostolica auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quinimo si adversus praemissa litterae aliqua, aut mandata ad cuiuscumque instantiam, vel etiam si motu proprio, vel ex certa scientia, etiam cum derogatoriis clausulis, sub quacumque verborum forma a nobis, seu nostra auctoritate, aut ab alio quovis emanassent, seu in futurum emanarent, tales ex nunc pro infectis haberi volumus, quodque is contra quem emanassent, aut concessa fuissent, aut emanarent, & in futurum concederentur, illis minime obedire teneatur.

§. 13. Non obstantibus quibuscumque constitutionibus Apostolicis, & etiam cum decreto irritante quorumcumque tenorum

Praedicta omnia observare pollicemur.

Contrarius derogat.

Dat. P. An. 16. 7. Feb.

existant, in genere vel in specie, per nos seu praedecessores nostros concessis, seu concedendis, privilegiis vel indultis, de quibus ac totis tenoribus eorum, specialis & expressa, etiam de verbo ad verbum, mentio in nostris literis foret facienda, necnon quorumcumque Ecclesiarum statutis & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quacumque firmitate alia roboratis, ceterisque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Nulli ergo hanc paginam nostrae, & Si Quis autem hoc attentare, &c. Datum Romae apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominicae, Millesimo quadringentesimo quadragésimo septimo, VII. Idus Februarii, Pontificatus nostri Anno Sextodecimo.

NICOLAUS QUINTUS
PAPA CCX.
ANNO DOMINI MCCCCXLVII.

Nicolaus V. patria Sarzanensis, antea Thomas S. R. E. Tituli S. Susanna Praesbyter Cardinalis Episcopus Bononiensis, electus est Summus Pontifex die 5. Martii 1447. & Pontificali insula redimitus die 18. mensis ejusdem. Vixit temporibus Friderici III. in Occidente Joannis VII. Palaeologi mox Constantini X. in Oriente Imperatorum annos XIII. dies XIX. (a) & quatuor

(*) Inclusi extremis.

promotionibus XII. creavit Cardinales. Obiit die 24. Martii 1455. & sepultus est ad Sanctum Petrum. Vacavit Sedes dies XIV.

I.

Confirmatio concordiae inite inter Federicum Imperatorem, Principesque Germania, ac Legatum Apostolicum, super reservatione, & collatione Ecclesiarum, & beneficiorum Ecclesiasticorum. Et approbatio constitutionis Eugenii IV. in his quae huiusmodi concordiae non adversantur.

NICOLAUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad perpetuam rei memoriam.

AD sacram Petri Sedem, divina dispositione sublimati, singulis quae pro universalis Ecclesiae unione, ac pace, & tranquillitate profutura fore conspicimus, Apostolica providentia sollicitudine libenter intendimus, & ad felicem illorum profecutionem, & consummationem, opem, & operam impendimus efficaces.

§. 1. Nuper siquidem carissimus in Christo filius noster, Federicus Romanorum Rex Illustris, & nonnulli alii dilecti filii, Ecclesiastici, & saeculares Principes inclitae nationis Germanicae ex una, ac dilectus filius noster, Joannes S. Angeli Diaconus Cardinalis in partibus illis Apostolicae Sedis de Latere Legatus, per nos ad dictas partes missus, sufficienti desuper a nobis, & Sede Apostolica auctoritate suffultus, ex alia partibus, Romanae Ecclesiae, & dictae nationis nominibus, pro ipsius Ecclesiae unione, pace, & tranquillitate inter Ecclesiam, & nationem praedictam, perpetuo solidandis, & conservandis, diversa rationabilia, & utilia ordinationes & statuta, a partibus ipsis hinc inde approbata, laudata, conclusa, acceptata, & concordata, fecerunt, ac ediderunt, nobisque humiliter supplicari fecerunt, ut illis pro firmiori eorum subsistentia, robor Apostolicae firmitatis adjicere, necnon auctoritatem potiore, & decretum interponere dignaremur.

§. 2. Nos itaque, qui statuta, ordinationes, & concordata praedicta, per nonnullos ex venerabilibus fratribus nostris Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, magnarum maturitatis, auctoritatis, & literaturae viros, diligenter examinari, & discuti fecimus, eaque rationabilia, & salubria tam Ecclesiae quam nationi praefate fore comperimus; de dictorum, & aliorum venerabilium fratrum nostrorum Ecclesiae Cardinalium, consilio & assensu, Apostolica auctoritate, & ex certa scientia approbamus, ratificamus, laudamus, & acceptamus, & praesentis scripti patrocinio communimus, juxta modum, & formam subsequentes. Placet nobis fu-

Exordium.

Federicus Imperator. Principesque Germania, & legatus Apostolicus ordinationes sive concordata fecerunt, super reservatione, & collatione Ecclesiarum, & beneficiorum.

Qua Pontifex ipsa approbat modificando, cap. Exerabilis, & cap. Ad regimen, de Praebend. inter extravag. communes.

per provisione Ecclesiarum, & beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcumque provisionibus juris scripti reservationibus, & Execrabilis, ac ad regimen, constitutionibus modificatis ut sequitur. Ad regimen, Ecclesie generalis, quamquam immeriti, superna dispositione vocati, gerimus in nostris desideriis, ut debemus, quod per nostra diligentia studium, ad quarumlibet Ecclesiarum, & Monasteriorum regimina, & alia beneficia Ecclesiastica, juxta divinum beneplacitum, & nostra intentionis affectum, viri assumantur idonei, qui prae sint, & profint committendis eis Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis praebatis. Praemissorum itaque consideratione induciti, & suadentibus nobis aliis rationabilibus causis nonnullorum praedecessorum nostrorum Romanorum Pontificum vestigiis inherentes, omnes Patriarchales, Archiepiscopales, & Episcopales Ecclesias, & etiam monasteria, prioratus, dignitates, personatus, & officia, necnon canonicatus, praebendas, & Ecclesias, ceteraque beneficia Ecclesiastica, cum cura, vel sine cura, secularia, & regularia, quaecumque, & quaecumque fuerint, etiam si ad illa persona consueverint, seu debuerint per electionem, seu quemvis alium modum assumi, nunc apud Sedem Apostolicam quocumque modo vacantia, & in posterum vacatura: necnon per depositionem, vel privationem, seu translationem per nos, seu auctoritate nostra factas, & in antea faciendas ubilibet: necnon ad que aliqui in concordia vel discordia electi sive postulati fuerint, quorum electio casta, seu postulatio repulsa, vel per eos facta renunciatio, & admissa auctoritate nostra extiterit, seu quorum electorum, vel postulatorum, & in antea eligendorum seu postulandorum electionem castari, seu postulationem repelli, aut renunciationem admitti per nos, aut auctoritate nostra continget apud Sedem praedictam, vel alibi ubicumque, & etiam per obitum Cardinalium ejusdem Ecclesiae Romanae, aut officia actualiter tenebunt (videlicet Vicecancellarii, Camerarii, septem Notariorum Auditoris, literarum contradictarum, & Apostolici Palatii causarum Auditorum, Correctorum, centum & unius Scriptorum literarum Apostolicarum, & vigintiquatuor Poenitentiarie praefate Sedis, & viginti quinque Abbreviatorum, necnon verorum Commensalium nostrorum, & aliorum, vigintiquatuor Capellanorum Sedis ejusdem in epitaphio descriptorum) & etiam quorumcumque Legatorum, seu Collectorum, ac in terris Romanae Ecclesiae Rectorum, ac Thesaurariorum deputatorum, seu missorum haecenus, vel deputandorum, aut mittendorum in posterum, nunc vacantia, & in antea vacatura, ubicumque dictos Legatos, vel Collectores, seu Rectores, & Thesaurarios antequam ad Romanam Curiam redierint, seu venerint, rebus eximi contigerit ab

humanis, necnon quorumlibet per quibuscumque negotiis ad Romanam Curiam venientium, seu etiam recedentium ab eadem, si in locis a dicta Curia ultra duas dietas legales non distantibus jam forsitan obierint, vel eos in antea ab hac luce transire contigerit, & etiam simili modo quorumcumque Curialium peregrinationis, infirmitatis, seu recreationis, vel alia quacumque causa ad quavis loca secedentium, si eos antequam ad dictam Curiam redierint in locis ultra duas dietas ab eadem Curia, ut praemittitur, non remotis (dummodo eorum proprium domicilium non existat ibidem) iam forsitan decesserint, vel in posterum eos contigerit de medio submoventi, etiam nunc per obitum hujusmodi vacantia, vel in posterum vacatura, Rursum Monasteria, Prioratus, dignitates, personatus, decanatus, administrationes, officia, canonicatus, praebendas, & Ecclesias, ceteraque beneficia Ecclesiastica, secularia, & regularia, cum cura, vel sine cura, quaecumque, & quaecumque fuerint, etiam si ad illa persona consueverint, seu debuerint per electionem, seu quemvis alium modum assumi, quae promoti per nos, seu auctoritate nostra ad Patriarchalium, Archiepiscopali, & Episcopali Ecclesiarum, necnon Monasteriorum regimina obtinebant tempore promotionum de ipsis factarum nunc quocumque modo vacantia, aut in posterum vacatura, necnon etiam per affectuionem pacificam quorumcumque prioratum, personatum, officiorum, canonicatum, praebendarum, Ecclesiarum, aut beneficiorum aliorum, per nos seu auctoritate nostrarum literarum immediate collatorum, seu conferendorum in posterum, praeterquam si virtute gratiae expectativae affectuio fiet, nunc vacantia, & in antea vacatura, plena super praemissis, omnibus, & singulis, cum fratribus nostris collatione praehabita, & matura deliberatione secuta, ordinationi, dispositioni, ac provisioni nostrae de ipsorum fratrum consilio, auctoritate Apostolica reservamus. Decernentes ex nunc irritum, & inane, si secus super praemissis, & quolibet eorum; per quoscumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 3. Item placet nobis, quod in Metropolitanis, & Cathedralibus etiam immediate non subiectis Ecclesiis, & Monasteriis immediate subiectis Sedi Apostolicae fiant electiones canonicae, quae ad dictam Sedem deferantur, quas etiam ad tempus constitutionis felicis recordationis Nicolai Papae III. quae incipit, Cupientes, expectabimus: & clapsio dicto tempore si non praesentata, vel si praesentata, minus canonice fuerint providebimus; & si canonice fuerint, eas confirmabimus, nisi ex rationabili, & evidenti causa de dictorum fratrum consilio, de digniori, & utiliori persona duxerimus providendum, provisio, quod confirmati predicti, & per

& per eos provisio, Metropolitanis suis, & aliis praesent debita juramenta, & alia, ad que de jure tenentur. Et in Monasteriis dictae Sedi immediate non subiectis, & aliis regularibus beneficiis, super quibus pro confirmatione, vel provisione ad dictam Sedem non consuevit haberi recursus, electi, seu illi, quibus providendum est, pro confirmatione, & provisione hujusmodi ad Curiam Romanam venire non tenebuntur, ipsaque regularia beneficia sub expectativis gratis non cadant. Ubi autem pro Monasteriis ad dictam Curiam venire seu mittere consueverint, non aliter confirmabimus vel providebimus, quam superius de Cathedralibus Ecclesiis est expressum. Et de Monasteriis Monialium non disponemus, nisi sint exempta, & tunc per commissionem ad partes. De ceteris vero dignitatibus & beneficiis quibuscumque secularibus & regularibus vacaturis, ultra reservationes praedictas (majoribus dignitatibus post Pontificales, in Cathedralibus & principalibus in collegiatis Ecclesiis exceptis, de quibus jure ordinario providetur per illos inferiores, ad quos alias pertinet.

§. 4. Placet etiam nobis, quod per quamcumque aliam reservationem, gratiam, expectativam, aut quamvis aliam dispositionem, sub quacumque verborum forma, per nos vel auctoritate nostra factam vel faciendam, non impediamus nos, quo minus de illis cum vacabunt de Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris, & Decembris, mensibus, libere disponatur per illos, ad quos eorum collatio, provilio, praesentatio, electio, seu quavis alia dispositio pertinebat: reservatione, aliave quavis dispositione auctoritate nostra factis vel faciendis, non obstantibus quibuscumque. Quoties vero aliquo vacante beneficio in Januarii, Martii, Maii, Julii, Septembris, & Novembris mensibus specialiter dispositioni dictae Sedi reservatis non apparerit infra tres menses a die nota vacationis in loco beneficii, quod alicui de illo Apostolica auctoritate provisum fuerit, ex tunc & non antea Ordinarius, vel alius ad quem illius dispositio pertinebit, de illo libere disponere poterit, & ad finem ut haec Ordinatio collationum beneficiorum non reservatorum per alternos menses possit per dictam nationem publicari, & omnes qui ea gaudere voluerint, tempus congruum habeant eam acceptandi tunc quoad dictam Sedem, a Kalendis Junii proxime futuris ipsa currere incipiet, & durabit deinceps, nisi in futuro Concilio de consensu dictae nationis aliter fuerit ordinatum.

§. 5. Placet similiter nobis quod circa provisionem dictae Sedi ordinandam, modus annatarum hoc modo currat. De Ecclesiis Cathedralibus omnibus & Monasteriis, virorum dumtaxat, vacantibus, & vacaturis, solvantur de fructibus primi anni a die vacationis, summe pecuniarum in Camera Apostolica taxata, quae communia servitia nuncupantur, & si quae ex-

cessive taxata sint retaxentur, & quod provideatur specialiter in gravatis regionibus secundum qualitatem rerum, temporum, & regionum neminum praegraventur, ad quod petentibus dabimus commissarios in partibus, qui diligenter inquirent & retaxent. Taxae autem praedictae pro media parte infra annum a die habita possessionis pacifice totius vel majoris partis, solvantur & pro alia media parte infra annum sequentem, & si infra annum bis vel pluries vacaverint, semel tantum solvatur, nec debitum hujusmodi in successorem in Ecclesia vel monasterio transeat. De ceteris vero dignitatibus, personatibus, officiis, & beneficiis secularibus ac regularibus quibuscumque, quae auctoritate dictae Sedi conferentur, vel de quibus providebitur (praeterquam vigore gratiarum expectativarum aut causa permutationis) solvantur annate seu medii fructus juxta taxam solitam a tempore possessionis intra annum, & debitum hujusmodi, similiter in successorem in beneficio non transeat. Sed de beneficiis, quae valorem viginti quatuor florenorum auri de camera, non excedunt, nihil solvatur, duretque haec observantia deinceps, nisi eam similiter in futuro Concilio de ipsius nationis consensu contingat immutari.

§. 6. In aliis autem quae per felicis recordationis Eugenium Papam Quartum etiam praedecessorem nostrum pro dicta natione usque ad tempus futuri generalis Concilii, permessa, concessa, indulta, & decreta, ac per nos confirmata fuerunt, in quantum illa concordiae praesenti non obviant, ista vice nihil volumus esse immutatum, & per hoc quod in concordatis hujusmodi, sive quibusvis aliis eorum occasione conficiendis literis, propter compendiosorem descriptionem, Alamania specialiter appellatur, natio ipsa censeri non debet a Germanica natione distincta, seu quomodolibet separata.

§. 7. Et praeterea quia difficile foret praesentes literas ad singula in quibus de eis forsitan fides faciendi fuerit, loca, deferri, eadem Apostolica auctoritate decernimus quod ipsorum transumpto Metropolitanorum dictae nationis sigillo munito, tamquam praesentibus si exhiberentur literis, plena fides adhibeatur, & perinde stetur, ac si dictae praesentes literae forent exhibitae vel ostensa, & insuper quoque irritum & inane, si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae, millesimo quadringentesimo quadragésimo septimo Kalendas Aprilis, Pontificatus nostri Anno secundo.

Declarat in super vacationes futuras in mensibus Ordinariarum, ac servatis Sedi Apoli.

Declaratque circa electiones &c. constitutionem Nicolai iv. in tit. de elect. in 6. tu ad hoc vide etiam Gregorius xiii. citat. rub.

Et quo ad Annatas.

Approbatio consil. Eug. iv. quae est ult. & sup. fol. ...

Fides danda transumptis.

D. P. An. 2. 19. Martii.

II.

Catholicos Latini Ritus ad Græcum transire non posse decernit.

NICOLAUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI

Ex Regest. in Arch. Vat.

Dilectis filiis hæreticæ pravitatis inquisitori, & Provinciali Provinciæ Græciæ Ordinis Prædicatorum salutem, & Apostolicam benedictionem.

Ritus immiscete non licet.

§. 1. **P**ervenit ad aures nostras, quod in locis, quæ Catholicis in Græcia subiecta sunt multi Catholicis unionis prætextu ad Græcos impudenter transseunt ritus, mirati admodum sumus, mirarique non desistimus, nescientes quid sit, quod eos a consuetudine ac ritibus, in quibus nati, enutritique sunt, in alienigenarum ritus transposuit: nam etsi laudabiles orientalis Ecclesiæ ritus sint, non licet tamen Ecclesiarum ritus permiscere, neque id unquam Sacrosancta Synodus Florentina permisit.

Hoc prohiberi vult per inquisitorem hęc ritus pravitatis.

§. 2. **Q**uas ob res nos, quibus quamvis immeritis huiusmodi rerum omnium cura divinitus imposita est, cupientes citius, ne malum longius serpat, huic rei providere, vobis, & utrique vestrum sub virtute sanctæ obedientiæ districtè mandamus, ut auctoritate Apostolica in omnibus locis prædictis, cum ea ex officio vestro visitatis, permixtionem Ritu omnino prohibeatis, convocato ad id, si opus fuerit, auxilio brachii secularis, contradictores censuris Ecclesiasticis, & omnibus aliis iuris remediis compescendo.

Dat. die 6. Septembris 1448. P. An. II.

Datum Romæ apud Sanctam Pudenciam anno incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo quadagesimo octavo, octavo idus septembris, Pontificatus nostri Anno secundo.

III.

Canonizatio S. Bernardini Senensis, professoris Ordinis Fratrum Minorum Sancti Francisci de Observantia, eiusque relatio in numerum Sanctorum Confessorum.

NICOLAUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI

Edita Anno Domini 1450.

Ad futuram rei memoriam.

Mirabilia fecit Dominus et hominibus in salutis viâ reduceret.

Misericordias Domini in æternum nos cantare debere, Propheta admonet dicens. Misericordias Domini in æternum cantabo: Magna, & inenarrabilia sunt profecto opera misericordiæ Dei, quibus jugiter in salutem humani generis, se ejusdem miserationis sinus effundit, quæ si quis ab initio creati hominis recensere voluerit, non tantum hominum linguæ, quæcumque illæ sint, non sufficerent Angelorum, quod inenarrabile est, quod cum hominem creasset ad imaginem, & similitudinem suam, quodque particeps esse posset felicitatis æternæ in unam Coele-

stem civitatem adscribendus confortiis Angelorum, si data sibi divinitus legis non contempserit. Imperium, non passæit divina clementia, ipsum penitus interire, sed pro temporum diversitate non desistit congruentes exhibere medicinas, quibus a lege Domini aberrans, in salutis semitam traheretur.

Angelos quandoque designando.

§. 1. **N**unc Angelos destinando, qui divinam patefacere voluntatem, suaderent quæ justa sunt, quæ sancta sunt, & ad implendum divinum beneplacitum adjuvarent.

Patriarchas mittendo.

§. 2. **N**unc mittendo Patriarchas gratiæ suæ spiritu repletos, qui exemplo suo, ceteros instruerent ad salutem.

Prophetasque.

§. 3. **N**unc divinos Prophetas, qui Spiritu suo sancto illuminati, non tantum ejus temporis divina beneficia humano generi commemorarent, sed etiam futura prædicarent.

Filiumque factum morti tradendo, pro nostrorum expiatione peccatorum.

§. 4. **E**t illud maxime, quo nihil potest inter opera divinæ miserationis sublimius excogitari, quod Dei Filius in sua persona naturam nostræ mortalitatis assumeret, & adimpleret ea, per mysterium passionis & mortis suæ, quibus a Diaboli potestate, & peccatorum vinculis solveremur.

Post autem ejus ad Cælos Ascensionem, dimisit in terra Apostolos quos doctrinæ & opere, ultra aliamul ti se Dei servitium trahunt.

§. 5. **H**æc facta sunt per illam immensissimam profunditatem, & abyssum impenetrabilem misericordiæ Dei, quem nos Christiani induimus, & ipsi sumus baptismate consecrati, per singulos dies commemorantes, conamur cum cordis nostri spe, fide, & charitate viventis sacrificium immolare, tum per ministerium Sacerdotum, illius salutis hostiæ, qua peccatum mundi hujus abluitur, sacrificium indefinenter offertur. Hæc inenarrabilia sunt, & vix possunt, nisi exigua quadam & tenuissima ex parte cogitari: Verum si quis excogitationem extenderit in divina beneficia, quæ post Domini Nostri JESU CHRISTI Ascensionem ad cælos, humano generi exhibita sunt, quis illa, non dicam numerare, sed quamvis potens eloquio minima ex parte enarrare sufficiat? Quis non stupeat tantam vocationem humani generis per Apostolicam turbam paucissimorum hominum a Dei Filio JESU CHRISTO Domino nostro in universum orbem terrarum destinatorum, Evangelicam veritatem humanis auribus intonantium, quorum prædicatione factum est, ut nihil terrenum, nihil ligneum, nihilque corporeum, nihil denique quod corporis sensus attingit, pro Deo colendum esse, homines putent, quodque a vetere, seu carnali vita, tam inæstimabilis multitudo in novam, & spirituale vitam translata est, ut persuasum sit humano generi in ipsis, qui Evangelio crediderunt, continentiam usque ad tenuissimum victum panis, & aquæ, & quod majus est, non solum quotidiana, sed per contestes plures dies perpetuata jejunia. Quod castitas usque ad conjugii, prolisque contemptum. Quod patientia usque ad Cruces flammæque neglectas: quod liberalitas usque ad patrimonium distributa pauperibus: quod denique

*Tubam.

que totius hujus mundi aspernatio, usque ad desiderium mortis intenditur. Hęc in plurimis, qui Christi Evangelio credere impleta sunt, & quotidie videmus impleri, cum terrarum ubique videamus, ubi floret Christi religio, sacra Cœnobia viris mulieribusque referta, qui seipso omnipotenti Deo sacras victimas immolant, cum videmus innumerabiles fere sanctissimos, & devotissimos Sacerdotes, fungentes suo ministerio id implere conari, ut ab hac carnali vita in spiritualem transcant, & sæculi hujus concupiscentiis immaculati, illæque permancant, cum ex innumerabili multitudine populi, pars non exigua per Evangelii semitam transire conatur, impleta mandata cœlestia quantum finit mortalitatis infirmitas. Hęc facta sunt divina providentia, per humanitatem, doctrinamque Christi, per ipsius passionem, & mortem, per Apostolorum itineraria, per Martyrum contumelias, cruces, sanguinem, mortes, per Sanctorum prædicabilem vitam, atque in his universis digna rebus tantis atque virtutibus pro tempore opportunitate miracula.

Et continuo in Ecclesia sua, renovat aliquos viros electos, qui quasi novi Apostoli, alios ad Dei servitium trahunt.

§. 6. **Q**uanta verò est illa divina miserratio, quod decursu temporum, multorum frigidescere charitate, illam penitus non sinit extingui, sed continuo Ecclesiam suam per ministerium electorum suorum renovare, & multiplicare non cessat, unicuique tempore electos quosdam, quasi primos magni gregis arietes, & quasi alteros Apostolos destinando, qui Evangelii semitam pœne obliteratam, & pœne corruentem, & svita exemplo, & doctrinæ verbis innovarent, tantæ perfectionis in se exemplaria jacientes, quæ postea innumerabiles fere divino spiritu illorum corda agente, facilissime sequerentur.

Tunc quos electos surrexit præcipue S. Bernardinus de Senis qui vita exemplo, & prædicationis opere, in tota Italia Dei Evangelium renovavit.

§. 7. **H**oc factum est per misericordiam Dei superioribus temporibus, & fere ubique terrarum, sed novissimis diebus, divina se miserratio exuberantem effudit, cum in multorum cordibus frigidescere, charitate, sacram religionem, quæ ab Evangelicæ perfectionis semita aberrare videbatur, divino dignata est igne succendere, ut videamus plerasque religiones ita renovatas, & ita divino igne succensas, ut nisi ingrati esse velimus, divinæ beneficentiæ immensas gratias referamus, quod ad excolendam vineam suam, etiam hac novissima hora operarios destinare non cessat. Quamplures videmus in hoc ministerium destinatos, sed temporum nostrorum præcipuus, & magnus inter electos fuit, vir iste sanctissimus, propter quem celeberrimus iste conventus agitur, S. Bernardinus, vir ab ipsis incunabilis perfectioni Evangelicæ consecratus, qui in vineam Domini cultor, & operarius designatus, in unum sibi opus indefinenter exercuit, qui se immaculatum ab hujus sæculi contaminatione custodiens, primum in seipso jugum Christi suave complexus est, & adeo vitæ exemplo, & sacra prædicatione profecit, ut fere per omnem

Tom. III. Pars III.

Italiam renovaverit Evangelium Christi, ubique sine offendiculo, scandaloque pertransiens, & quantum fieri potuit, semper Deo, & hominibus placens. Non est hujus loci propter angustiam temporis, singulas suas divinas, & fere innumerabiles recensere virtutes, nam tanta omnipotentis Dei attestazione munitur, ut humana laude non egeat.

Et quamplurima miracula fecit, itaque Rex Aragonum, & populi Civitatis Senarum & Aquile apud Eug. inviterentur ut desuper fieret processus, ad effectum eum Canonizandi, virtute comperta.

§. 8. **T**anta etenim in sanctitatis suæ testimonium coruscavere miracula, ut etiam si qui sint ministri Satanae, qui ejus cuperent detrahare sanctitati, tantis visis signis atque portentis, penitus obmutescant, & qui beneficia Dei, tempore nostro exhibita recognoscunt, agant uberes gratias tantæ sanctitatis accensu, videntes in hoc gloriosissimo viro renovari, quod de unigenito Dei Filio dictum est. Venient ad te, qui detrahebant tibi, & adorabunt vestigium pedum tuorum. Tanta etenim tempore sanctæ memoriæ prædecessoris nostri Eugenii Pape Quarti increbuerunt miracula, ut sæpe per plurimos timoratos, & religiosos viros, necnon literis multorum Principum, & præcipue carissimi in Christo filii nostri Alphonsi Aragonum Regis Illustris, & Senensis, & Aquilensis populorum precibus, literis, & nunciis pulsatus sit, ut tanta & tam divina miracula quotidie coruscantia, diligenter mandaret inquiri, ut veritate comperta, tanto viro gloriam, quam jam divina testificatione in triumphante Ecclesia obtinebat in Cœlis, in militante non negaret in terris.

Eugenius itaque id tribus Cardinalibus commisit, & tandem veritate habita, illum Canonizare cogitabat.

§. 9. **F**ecit quod rei gravitas, & magnitudo poscebat, & quod alias Sedes Apostolica observare consuevit, commisit tribus S. R. E. Cardinalibus, qui duos venerabiles Episcopos delegantes, veritatem tantæ rei inquiri cum omni gravitate mandarent, qui exactis aliquot mensibus ad Sedem Apostolicam reverentes, quæ invenerunt fidelissime retulerunt. Cum autem idem prædecessor noster rerum veritate perspecta, pulsantium precibus satisfacere cogitaret, vocante Deo, de hac miseriarum valle subtractus est.

Hic ergo Pater ab eisdem requisitus aliis tribus Card. idem negotium commisit, & abundantius veritas comperta fuit.

§. 10. **N**os qui non meritis nostris, sed divina dignatione, illi in onere, & honore successimus, fuimus per eosdem, quos supra retulimus, sæpillime requisiti, ut quod prædecessor noster impediendo morte non fecerat, impleveremus. Nos rei gravitatem, & magnitudinem attendentes, deliberavimus mature, & gravissime procedendum. Propterea tribus ex venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus commissimus, ut duos venerabiles Episcopos eligerent, quos denuo pro inquirenda veritate delegarent, ut duplici inquisitione informati, rem audacius ageremus. Miserunt, sicut injunxeramus duos venerabiles Episcopos, qui eorum, quæ invenerant, in scriptis notitiam reportantes, fidelissime singula retulerunt, per omnia conformiter referentes his, qui tempore prædecessoris nostri fuerant destinati, sed multa plura clarissima miracula reportarunt.

Et tamen tertio, & alios destinavit duos Episcopos, qui majora etiam miracula verberant, & reculerunt.

Tandem misit Senas, & Aquilam, unum Episcopum, qui per seve, autem miraculorum reculit in dies esse majorem.

Ideo hic Pont. omnia in Consistorio secreto referri voluit, & examinari.

Et in alio simili Consistorio, unanimiter Cardinales, Canonizationem fieri vocarunt, & Pont. B. Bernardinum, canonizandum esse censuit.

Postea in Capella majori, Praetori vota exquirere voluit, & illi in eodem voto fuerunt.

In Consistorio publico tandem ipse Pont. Canonizationem facere, publice decrevit.

tarunt, quae post priorum regressum fuerant perpetrata.

§. 11. Nos non ea inquisitione contenti, etiam tertio destinare decrevimus, propterea duos alios venerabiles Episcopos iustissimos proficisci, qui profecti, post menses aliquos rediere, uberrima & fidelissima attestazione referentes, tanta diem innovari, & coruscare miracula, quod si singula recensenda essent, vix possent magnis libris includi, sed ex omnibus quaedam majora, & insigniora retulerunt.

§. 12. Nos postea etiam Senas mittendum esse censuimus, misimusque venerabilem fratrem nostrum Angelum Episcopum Esculanum, qui post aliquot menses reversus, coruscantem divinam gratiam in miraculorum perpetratione sub verissima, & fidelissima attestazione recensuit, quem etiam volumus Aquilam proficisci, ut etiam reportaret, si in tanti viri sanctitatis attestazione, perseveranter divina miracula coruscarent, qui reverius, prioribus a nobis destinatis conformia reportavit, & insuper magna, & stupenda, quae postmodum contigerant, retulit, quae non in angulis, sed publice, & in conspectu multitudinis fuerant perpetrata.

§. 13. Nos his compertis, ne Spiritui sancto resistere videremur, qui per os propheticum laudari Deum in Sanctis suis jubet, piis & devotis supplicationibus postulantium condescendere cogitavimus, fecimusque per venerabiles fratres nostros S. R. E. Cardinales per nos deputatos, omnia per Nuncios reportata, in secreto Consistorio nostro diligenter particulariterque referri, quae per Consistorium examinata sunt.

§. 14. Sed propter gravitatem rei, visum est in aliud Consistorium differri, ut tempore medio, quilibet Cardinalis in domo sua posset illa diligentius intueri, & in secundo Consistorio servatis omnium votis in eandem sententiam convenerunt, tantam esse evidentiam miraculorum, necnon de vita ipsius sanctimonia, ac fidei integritate, tam clarum, tamquam evidens testimonium, ut in tanti viri canonizationem animos concorditer sua vota deprecarent, quorum secuti iudicium, tunc canonizandum esse decrevimus.

§. 15. Verum ut res cum majori gravitate procederet, iussimus in Capella majori Palatii nostri Apostolici apud Sanctum Petrum, Praetorum omnium qui in curia essent fieri Congregationem, ipsisque ibidem positis, una cum venerabilibus fratribus nostris proposuimus rem hanc, omnia recensentes, quae usque in horam illam, in huiusmodi materia, fuissent actata, & singulorum vota scrutata sunt, qui in eandem sententiam devenerunt, in quam venerabiles fratres nostri S. R. E. Cardinales in Consistorio secreto convenerant.

§. 16. Postea in Consistorio generali re proposita, quod in Consistorio secreto per nos decretum fuerat, publice decrevimus faciendum, hoc est tanti viri canonizationem in Ecclesia Principis Aposto-

torum, hac die Pentecostes, per nos debere celebrari.

§. 17. Nos igitur qui hodie convenimus, ut in conspectu tantae multitudinis Sanctitati tanti viri testimonium perhibeamus, assumimus illud Dominicum verbum, quod suis imitatoribus dixit. Ubi ego sum, illic & minister meus erit, ministravit Christo, cum se laqueis seculi exuens, & deponens veterem hominem cum actibus suis, & induens novum, qui secundum Deum creatus est in iustitia, & sanctitate veritatis, jugum leve sanctae religionis amplexus est. Ministravit Christo cum sancta religione proficiens dietim majora virtutum divinarum augmenta capiebat, praecipue humilitatis Christi imitator effectus, pauper spiritu, & dives gratia. Ministravit Christo cum multis, exemplo vitae ad salutem profecit aeternam. Ministravit Christo, cum membris Christi, hoc est fidelibus Christi, pabulum doctrinae coelestis indefinenter exhibuit, plurimas Deo lucrificans animas, quas a Diaboli & seculi laqueis exuebat. Ministravit Christo, cum per civitates, provinciaeque feminas verbum Dei, populorum catervas antiquis odiis dissidentes, omni cordium rancore deposito, in charitatem mutuam revocabat. Ministravit Christo, cum in pluribus locis mores in lasciviam vergentes, & diutius antiquatos, verbi divini praedicatione dimovit, exhortans tam viros, quam mulieres, fervare pudicitiam, reliquosque laudabiles mores, sine quibus nemo vere potest esse Christianus. Ministravit Christo, cum nominis sui per omnem Italiam celebritate ingente, in eadem, quam primo assumpserat humilitate permansit. Ministravit Christo, cum verbum Dei indefesse praedicare non desistit. Ministravit Christo, cum se vocante ad aeternam requiem, nec mori timuit, nec vivere recusavit.

§. 18. Ergo quia non potest veritas ipsa mentiri, quae est unigenitus Dei filius, qui per os carnis assumptae, loquutus est dicens: Qui mihi ministrat, me sequatur, & ubi ego sum, illic & minister meus erit. Cum sciamus hunc Sanctum Virum ministrasse Christo, & ipsum fuisse sequutum usque ad consummationem vitae, minime dubitare permittitur, quin potius certissimum tenere, quod ubi est Christus Dei filius, sit etiam minister suus S. Bernardinus. Ergo quia cum Christo sunt omnes Sancti eius, de omnipotentis Dei misericordia, qui non deserit Ecclesiam suam, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, ac venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium ad id accedente consensu, decernimus, declaramus, & ordinamus, Sanctum Bernardinum inter Sanctos Dei, ab universa Ecclesia debere deputari, & Sanctum haberi, & tamquam Sanctum honorari, & coli. Ipsumque canonizamus, & pro canonizato habere volumus. Mandantes festum in numero Sanctorum Confessorum non Pontificum decantari.

§. 19. In-

Referat ergo quasdam S. Bernardini virtutes.

Et consensu Card. accedente, B. Bernardinum inter SS. confesores connumerat, & canonizat.

1450. Indulgentiaque visitationibus eius Ecclesiam concedit, porrigendo manus adjuvantes. Ad hoc vide bullam 30. Pii v. etiam dominici.

D. Pont. An. 4. die 24. Maii.

Lateranense, & Lugdunense, concilia, in quibus poenis innotuerunt, deferentes arma, & mittentes, & rancoris, &c.

Pont. eandem & majores poenas hic expressit imponit illis, qui per decennium victualia & quodcumque arma &c. detulerint aut desererint ad terras Soldano subjectas.

§. 19. Insuper omnibus vere poenitentibus, & confessis, qui in die festi sui Ecclesiam, in qua sanctum corpus suum requiescit, devote visitaverint, & ad ornatum live fabricam dictae Ecclesiae, manus porrexerint adjuvantes, septem annos, & totidem quadragenas, de injunctis eis poenitentis, misericorditer in Domino relaxamus, praesentibus perpetuis temporibus duraturis.

Nulli ergo &c. Si quis autem &c. Datum Romae in Basilica Principis Apostolorum, Anno Incarnationis Dominicae 1450 Nono Kalendas Junii, Pontificatus nostri An. o. IV.

I V.

Contra impios Christianos mittentes, & deserentes arma, victualia, & mercimonia ad partes Saracenorum, vel eisdem favorem, aut auxilium praestantes.

NICOLAUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

§. 1. O Lim tam in Generali, quam in Lugdunensi postmodum substituto Concilio, per Sedem Apostolicam celebratis, in illos falsos, & impios Christianos, qui contra Deum, & Christianum populum, Saracenis ferrum, arma quibus Christianos impugnent, & lignamina galearum, & aliorum valorum navigabilium, deserunt ad eos, & qui eis galeas vendunt ac naves, quae in pyraticeis Saracenorum navibus curam gubernationis exercent, vel in machinis, & quibuslibet aliis, eis impendunt auxilium, vel consilium, vel favorem, in Christianorum dispendium, & specialiter Terrae sanctae, sicut excommunicationis sententia promulgata, ipsosque rerum suarum privatione multari, & servos capientium fore censuerunt Concilia supradicta, expresse quoque in ipsis praecipitur, ut talibus gremium non aperiatur Ecclesiae, nisi totum quod de commercio tam dampnato percepit, & tantumdem de suo, in subsidium Terrae memoratae praestiterint, ut a quo iudicio in quo deliquerint, puniantur.

§. 2. Nos itaque gerentes corde negotia dictae Terrae, duximus hactenus statuendum, ut nullus equos, ferrum, lignamina, victualia, & alia quoque mercimonia, in Alexandriam, vel alia loca Saracenorum terrae Aegypti deferre, vel mittere, seu è partibus eorum, ut eisdem deserantur, extrahere, vel extrahi permittere, aut consilium vel favorem praestare quoquomodo praesumat. Ac illos, qui contra huiusmodi constitutionem nostram ausu temerario venire tentaverint, eo ipso excommunicationis sententiae decernimus subjacere, a qua non possint absolvi, nisi tantum de bonis propriis, in dictae Terrae sanctae subsidium convertentur.

Tom. III. Par. III.

dum exolverint, quantum ad partes praedictas extulerint, vel miserint, & deferri, vel de ipsorum partibus extrahi permiserint ad eisdem deferendum. Et nihilominus si personas eorum capi contigerit, in servitutem, & capientium illorum esse volumus in quorum ceciderint captivorem. Volentes autem in hac parte solertius providere quanto amplius exigere hoc noscitur urgens necessitas dictae Terrae, Apostolica auctoritate statuimus, ut nullus omnino aliqua victualia, usque ad decennium, a data praesentium computandum, alia vero praedicta, ad aliquod, seu aliqua de eisdem, aut aliud, quodlibet (victualibus sicut praemittitur usque ad praedictum tempus dumtaxat exceptis) quacumque occasione vel causa, seu quovis ingenio, vel quaesito colore, ullo umquam tempore, in Alexandriam, vel partes Aegypti, seu terras Soldano subjectas, mittere, vel deferre praesumat, vel quantum in eo fuerit, mitti vel deferri permittat, auctoritate decernimus eadem, ut hi, qui contra huiusmodi statutum nostrum quolibet modo venire praesumpserint, praeter poenas praedictas, quas ipso facto incurrere volumus, perpetuo sint infames, & interstabiles habeantur, ita quod nec testari, nec legata eis, seu relicta percipere valeant. Et insuper ad successiones tam ex testamento, quam ab intestato sint profusus, & reddantur inhabiles, nec ad publica quaelibet admittantur officia, sintque illis actus legitimi perpetuo interdicti, & postquam de huiusmodi temeritate confiteri, diebus festis, & Dominicis publice nunciatur, & ad fiscum bona omnia devolvantur.

Si quis autem &c. Datum apud Urbem Veterem, 9. Kalendas Septembris Pontificatus nostri Anno IV.

V.

Bonifacii PP. IX. Literas super Festo Visitationis Sanctissimae Virginis Mariae confirmat.

NICOLAUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Romanorum gesta Pontificum, quibus potissime salus animarum procuratur, recenseri convenit, ut illa omnibus innotescant.

§. 1. Hinc est quod nos tenorem quarundam litterarum felicitis recordationis Bonifacii Papae Noni Praedecessoris nostri in ejus registro compertum de registro ipso de verbo ad verbum transcribi, & praesentibus annotari fecimus qui erit talis: Bonifacius Episcopus Servus Servorum Dei ad Perpetuam rei memoriam supermi benignitas. . . . . Cetera leguntur in ipso Bonifacii Tom. III. Par. II. pag.

§. 2. Ceterum, ut earundem litterarum

Sanctio penalis. D. P. A. 4. die 23. Aug.

Ex Regest. in Archiv. Vatic.

Exordium.

Bonifacii PP. ix. Litterae in festo praefatis.

Eisdem confirmat.

rum tenor predictus sic insertus omnimodam rei seu facti certitudinem faciat, auctoritate Apostolica decernimus, ut illud idem robur, eandemque vim, eundemque vigorem dictus tenor per omnia habeat, quae haberent originales litterae supradictae, ut eadem prorsus eidem tenori fides adhibeatur quodcumque, & ubicunque fuerit exhibitus, vel ostensus: ut eidem itetur firmiter in omnibus, sicut ipsis originalibus litteris itaretur, si forent exhibitae vel ostensa. Per hoc autem nihil novi concedere intendimus: sed tantum per dictum Praedecessorem concessa in suo robore permanere.

Solite Clau-
sula.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrarum Constitutionis, & intentionis infringere, &c.
Datum Romae apud Sanctam Mariam majorem anno Incarnationis Dominicae millesimo quadringentesimo quinquagesimo primo septimo Kalendas Aprilis Pontificatus nostri anno quinto.

V I.

Translatio Patriarchalis Ecclesiae Graden ad Civitatem Venetiarum, cum suppressione tituli ejusdem Ecclesiae Graden.

Ex regest. in
Archiv. Vat.

NICOLAUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

Regis aeterni, ac Pastoris illius caelestis & animarum Christi, a quo singularium gratiarum dona, vicem licet immeriti gerentes in terris, cum sumus ab eo in eminenti militantis Ecclesiae specula constitutum ad omnes Christi fidelium nationes, loca, & personas, ut promeritorie honorantur intenti sumus, tum ad honorem, & dignitatem pervigili cura attendimus nostras cogitationes, quorum devotio erga nos, fervor fidei, & plurimarum virtutum merita videntur exposcere, ut amplioris dignitatis titulo decorentur.

Causae huius
modi faciende
translationis.

§. 1. Sane mentis nostrae intuitu considerantes, quanta sit dignitas, & magnitudo Reipublicae Venetorum, quanta Populi multitudo, quantus Civium ornatus, & amplitudo, quanta illius magnitudo domini, quanta rerum magnificentia existat: advertentes quoque animum ad singularem ipsorum erga nos, & Romanam Ecclesiam devotionem nimirum ipsorum, quasi requirentibus meritis ad ea agenda, & concedenda impellimur, quibus talis est tam egregiae Civitatis, & Civium nomen ac gloria per suae quoque Ecclesiae Majestatem, & amplitudinem illustretur.

§. 2. Cum itaque Ecclesia Patriarchalis Graden in dominio ipsius Reipublicae Venetorum existens, quae per obitum beati Dominici ultimi illius patriarchae extra Romanam Curiam defuncti Pastoris est solatio desituta, sita sit in loco deserto & desituito Cultoribus adeo ut nullus jam-

dudum Patriarcha residere voluerit, & quod tanta dignitatis splendor sordescere exilitatur, nos considerantes quod si in Civitate Venetiarum dignitas Patriarchalis Sedis institueretur, Civitas ipsa tanquam planta fructifera radicibus suis altius in solo uberi debitis in immensum fere suae dignitatis ramos expandet, & amplificationem recipiet digniorem: quodque ex eo devotio Civium, & religio fidei ac divinus cultus majorem fructum pariet animarum ad Omnipotentis Dei laudem et exaltationem Ecclesiae suae Sanctae, ut Civitas ipsa Venetiarum digniori in spiritualibus titulo decoretur, & titulum Patriarchalis Ecclesiae Graden, necnon titulum, & dignitatem Episcopatus Venetiarum, qui a nomine loci in ambitu ipsius Civitatis existentis Castellum nuncupatur, in quo illius Ecclesia Cathedralis sita Episcopatus Castellani, nominatur, existit, ceteras quoque dignitates, personatus, administrationes, officia, Canonicatus, praebendas, ac alia beneficia Ecclesiastica in praefatis Graden, & Castellani, Ecclesiis de Venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio, & assensu ac de potestatis plenitudine auctoritate Apostolica suppressas, & penitus extinguentes praefatam Ecclesiam Castellani, Patriarchalem Sedem & dignitatem, cui venerabilem fratrem nostrum Laurentium antea Castellani, Episcopum in Patriarcham, & Pastorem praeficere intendimus, cum omnibus, & singularibus Patriarchalibus insigniis, dignitatibus, praerogativis, privilegiis, iuribus, & honoribus tam ipsi olim Patriarchali Graden, Ecclesiae, quam illius Patriarchae concessis, erigimus, constituimus, & deputamus: Gradensem vero Provinciam cum omnibus illius suffraganeis Episcopis in Provinciam Patriarchalis Ecclesiae Venetiarum constituimus, & erigimus.

Translatio,
de qua in rubrica.

§. 3. Volentes, & decernentes ut deinceps Ecclesia Patriarchalis Venetiarum futuris perpetuis temporibus appelletur, quodque tam dictae quondam Graden cum omnibus Ecclesiis sibi unitis, quam Castellani Ecclesiarum diocesis praefatae patriarchalis Ecclesiae Venetiarum unitae sint, & una dumtaxat, eademque Diocesis censendantur.

Ex Gradeni,
Castellani, &
Venetae Ecclesiae
unice tantum sit
Diocesis.

§. 4. Omnes vero, & singulas dignitates, personatus, administrationes, officia, Canonicatus, & praebendas, ac beneficia, quae erant in praefata olim Castellani Ecclesia cum omnibus eorum possessionibus, bonis mobilibus, & immobilibus, iuribus, actionibus, obventionibus, & emolumentis de illa spectantibus, necnon fructibus, redditibus & proventus eorundem, ac cum illis Canonicorum Capitulum in omnibus, & per omnia, prout in dicta olim Ecclesia Castellani esse consueverunt, in Patriarchali Ecclesia huiusmodi per nos erecta denuo creamus, & instituiamus: ac illis, qui ipsa per antea obtinebant, conferimus, & de eisdem providemus. Illis vero qui canonicatus, & praebendas, dignitates, personatus, admini-

Gradeni Ecclesiae
Dignitates
novae Patriarchatus
ad iudicantur.

nitra-

nistraciones, officia, & beneficia in olim Graden suppressa predicta obtinebant, quod ipsorum fructus, redditus, & proventus donec, & quousque vixerint integre exigere, & percipere ac in suos usus & utilitatem convertere libere, & licite possint, & valeant, perinde ac si suppressio, extinctio, & alia supradicta per nos facta non fuissent. concedimus.

Eidem applicatur
quoque
dos Ecclesiam
Graden & Castellani.

§. 5. Preterea etiam omnia, & singula dominia, feuda, & possessiones, fructus, redditus, & proventus, census, iura, actiones, & alia mobilia & immobilia bona quaecumque olim Graden, & Castellani Ecclesiarum, & aliorum in dicta Graden suppressorum praefata Patriarchali Ecclesia Venetiarum pro eius mensa perpetuo donamus, concedimus, applicamus, appropriamus, & assignamus, volentes, & eisdem scientia, & auctoritate statuentes pariter, & decernentes, quod ex nunc in antea in perpetuum ipsa Ecclesia sic erecta Patriarchalis Ecclesia ac Diocesis, & Provincia Venetiarum sint, & etiam nuncupentur: quodque in eadem quondam Ecclesia Graden, prout haecenus consuevit per unum, vel plures Presbyteros, quibus de illius proventus per Patriarcham Venetiarum pro tempore existentem necessaria congrue ministrantur, & animarum cura, si qua illi imminet, diligenter exerceatur: ac inibi laudabiliter deserviantur in divinis.

Claufula.

§. 7. Nulli ergo &c.
Datum Romae apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicae millesimo quadringentesimo quinquagesimo primo octavo Idus Octobris Pontificatus nostri anno quinto.

V I I.

Coronatio Friderici Tertii, Romanorum Imperatoris in Alma Urbe cum approbatione electionis iam de eo factae.

NICOLAUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Proemium.

Imperator aeternus cuncta, caelestia simul, & terrena gubernans, totum Orbem sub ditione regnorum, & illorum principatu constituit salubriter gubernari, ne statum humanae creaturae ad imaginem sui creatoris formatae, Mundi tempestuosae fluctuationes confunderent, vel ejus quietis dulcedinem impedirent quinimo, ut omnes sub juris, & honestatis legibus vita pacifica viverent, & ab offensis alteruter abstinerent, factoremque suum cognoscerent, agnitionem, & suo reverentem Imperio subjacerent. Demum vero creaturam ipsam ab ipsius factoris agnitione, deviam, suoque cultu aberrare prospiciens, unigenitum suum misit in Mundum, ut eam ad agnitionem, & cultum huiusmodi revocaret, & sui faceret Regni cohaerem. Qui rediturus ad Patrem, Apo-

stolorum Principem sibi Vicarium instituit, ut cunctis superintenderet, & commissis populis sibi salubriter praesideret.

§. 1. Nos igitur qui licet immeriti ipsius Apostolorum Principis in huiusmodi ejus Vicariatu, sumus a Domino constituti successores, & Ecclesiae militanti, sub qua, & sacrum Romanum Imperium dicto Imperatori aeterno famulatur, sua miseratione praesidemus, quoad hoc pervigili cura commissi nobis officii debitum libenter exequimur, ut ipsius Imperii, & singulorum jura Regnorum sub salubri regimine, ad Domini nostri gloriam, Catholicae fidei propagationem, & totius reipublicae prosperitatem fideliter tueantur, & feliciter gubernentur.

Cura Romani
Pontificis,
propagandi
fidei & rursi
jura Regno-
rum.

§. 2. Cum itaque dudum sacrum Romanum Imperium, per obitum clare memoriae Alberti Regis Romanorum Principis, qui illius gubernacula gessit, foret solatio viduatum, venerabiles, fratres nostri, & dilecti filii nobiles Viri ipsius Imperii Electores, ad inclytam domum Austriae, quae Regem praedictum, & carissimum in Christo filium nostrum Fridericum Romanorum Imperatorem semper Augustum genuit, convertentes intuitus suos, & permoti generositate, vita, moribus, & virtutum meritis praecellissimis, quibus idem carissimus filius noster Fridericus praefulgere dignoscitur, ipsi spem indubie pollicentibus quod ejusdem Alberti, quem Catholicum, & pium Principem justitiae zelatorem, fidei, & Ecclesiae fidelissimum protectorem, & omnium virtutum plenitudine redimitum, universa commemorat Ecclesia, imitator esse, studeat integerrimus, in Romanorum Regem, postmodum in futurum Imperatorem promovendum unanimi voto, divina disponente clementia, eundem Fridericum concorditer elegerunt.

Imperium va-
cavit per obitum
Alberti
Imperatoris
Electoresque
Imperii Fridericum
in Regem
Romanorum,
futuraeque
Imperatorem
elegerunt.

§. 3. Idem vero Fridericus digesta meditatione praevia, ad eorundem Electorum instantiam, electioni huiusmodi consentiens, & humeros suos Regni tutela gerendae prompta devotione submitbens regali per eum suscepta insula, de virtutibus in virtutes proficiens, merita majorum suorum accumulans, per annos fere duodecim Regni sui gubernacula, adeo provide, utiliter, & salubriter gessit, Ecclesiae unitati, & ipsius Regni prosperitati, singulorumque servandis iuribus, & fidelibus quibuslibet, & pacis successibus votive dirigendis diligenter intentus, ut ipsum Imperium tam providi, fidelis, & pii praedicti felici regimini multipliciter gaudeat se commissum.

Qui spatio
annorum duode-
cim, regnum
providi
gubernavit.

Proficiens.

§. 4. Postmodum autem idem filius noster carissimus ad honorem S. R. E. & sacri Imperii decus victoriae unctionem, & Imperiale diadema ab ipsa Ecclesia suscepturus, nostro se conspectui praesentavit, & illa per manus nostras sibi impendi humiliter supplicavit. Et quamquam in minoribus constituti de meritis, & virtutibus suis fuisset sufficienter edocti, nihilominus ea quae laudis suae praecordia nostris auribus

Si deinde
coronationem
petit ab isto
Pontifice.

rectu.